



Ragnhild og Jermund Prestbakmo
Teigland gård
9357 TENNEVOLL

Tillatelse til utsetting av utenlandske treslag - sitkagran og lerk i Spansdalen i Lavangen kommune

Vi viser til søknad om utsetting av sitkagran og lerk i Spansdalen i Lavangen kommune.

Fylkesmannen har behandlet søknaden etter forskrift om utsetting av utenlandske treslag og fatter følgende

Vedtak:

Med hjemmel i naturmangfoldsloven § 30 a og forskrift om utsetting av utenlandske treslag til skogbruksformål gir Fylkesmannen i Troms tillatelse til å plante ut 2 500 sitkagran på 10 dekar og 2250 lerk på til sammen 9 dekar.

Tillatelsen gis på grunnlag av at vi har vurdert at den omsøkte utsettingen av sitka og lerk med internkontroll, ikke vil medføre vesentlige uheldige følger for det biologiske mangfold.

Tillatelsen gis på følgende vilkår:

- 1. Utplantingen skal skje på areal angitt på kart som følge søknad av 5.4.2013.*
- 2. Etter at trærne har satt kongler skal det hvert femte år undersøkes i feltene om det er spredning av sitka eller lerk ut over det areal som tillatelsen gjelder. Nye planter skal fjernes.*
- 3. Ved hogst skal alle trær fjernes, og det skal ikke settes igjen livsløptrær.*

Vedtaket kan påklages til Miljødirektoratet, tidligere Direktoratet for naturforvaltning, innen 3 uker etter mottakelsen av dette brev, jf. forvaltningslovens kap. IV, § 28 og § 29. Eventuell klage begrunnes og sendes via Fylkesmannen i Troms.

Søknaden

Det søkes om utplanting av sitkagran og lerk i Spansdalen. Formålet er skogproduksjon. Det er et plantefelt med gran og sitkagran her fra før. Området der utplantingen planlegges består av utmark med gran, bjørk, older og asp. Når utplantet sitkagran og lerk har begynt å sette kongler må søker gjennomføre årlige befaringer i nærområdet for å observere eventuell spredning.



Regelverket

Naturmangfoldloven § 30a sier at ingen uten med hjemmel i § 31 eller tillatelse fra myndigheten må sette ut organismer av arter og underarter som ikke finnes naturlig i Norge, herunder utenlandske treslag. Utsetting av utenlandske treslag til skogbruksformål krever særskilt tillatelse og søknaden er behandlet etter forskrift om utsetting av utenlandske treslag til skogbruksformål, (FOR-2012-05-25-460). Fylkesmannen er delegert myndighet her.

Ansvar for søknadsbehandlingen ligger hos miljøvern avdelingen men landbruksavdelingens skogfaglige kompetanse skal trekkes inn ved behandling av søknadene.

Formålet med forskriften er å hindre at utsetting av utenlandske treslag medfører eller kan medføre uheldige følger for naturmangfoldet. Naturmangfoldet er her definert som biologisk mangfold, landskapsmessig mangfold og geologisk mangfold. Utenlandske treslag er arter eller underarter eller sorter av trær som ikke har sitt nåværende eller historiske naturlige utbredelsesområde i Norge.

Ved vurdering av om det skal gis tillatelse til utsetting av utenlandske treslag skal eventuelle uheldige følger for naturmangfoldet vektlegges. Det kan ikke gis tillatelse hvis det er grunn til å tro at utsettingen vil medføre vesentlige uheldige virkninger for biologiske mangfold.

Den som er ansvarlig for utsetting skal i rimelig utstrekning treffe tiltak for å hindre at utsettingen får uheldige følger for det biologiske mangfoldet. Det er en plikt til internkontroll som skal legges frem ved forespørsel og som omfatter rutiner for å sikre at kravene i forskriften blir holdt.

Vurdering av følger for biologisk mangfold

Sitkagran og lerk er et treslag som ikke er naturlig i Norge og er derfor et treslag som krever tillatelse for å sette ut til skogbruksformål. Søknaden tilfredsstiller kravet til innhold jf § 6 i forskriften om utsetting av utenlandske treslag.

Sitkagran har sitt naturlige utbredelsesområde på vestkysten av Nord-Amerika. Arten kom til Norge rundt 1890 og ble plantet i Trøndelag og på Vestlandet. Utplantingen skjøt fart fra tidlig på 1950-tallet. Sitkagran er vind- og salttolerant og vokser raskt. Dette treslaget er også grein- og barrik, noe som gjør at Sitkagran utkonkurrerer stedegne arter. Sitkagran er en fremmed art i Norge som kategoriseres til svært høy risiko som følge av at sitkagran viser tydelig spredning inn i kystlynghei som er en truet naturtype (Artsdatabanken).

Naturlig utbredelse Sibirsk lerk er nord i Russland, Sibir, herav navnet. Treet er blitt plantet i Nord-Norge, og er forvillet og naturalisert lengre sør – på indre Østlandet, innerst i Botnviken, og i sørøstre Finland.

Vi har vurdert om selve arealbruken ved utplantingen vil påvirke viktig biologisk mangfold på stedet, og om det er fare for spredning som vil påvirke viktig naturmangfold i nærområdet. Vi har også vurdert om det er fare for at utplantingen vil medføre endringer i økosystemet ved å endre den naturlige artssammensetningen.

Det er ikke registrert viktig biologisk mangfold når det gjelder arter og naturtyper i det området som det søkes om utplanting av sitkagran. I følge www.artskart.no og www.naturbase.no er det ikke registrert prioriterte arter, truede/sjeldne arter, utvalgte naturtyper etter rødlistede arter eller utvalgte naturtyper i selve området som omsøkes for utplanting eller i nærområdet rundt. Fylkesmannen kjenner ikke til forekomster av sjeldent biologisk mangfold her fra andre kilder vi har tilgang til.

Utplanting kan endre landskapsbilde fordi plantefeltet vil fremstå med mørkere farge og skarpere avgrensning enn de naturlige vegetasjonstyper i området. Utplanting kan også endre landskapet ved spredning og gjengroing av åpent landskap.

Spredning av utenlandske treslag i Norge er kartlagt av Nygård et. al. (1999). Sitkagran er et av treslagene med størst spredningsintensitet, men spredningsintensiteten avtar mot nord og spredning i Nord-Norge har liten intensitet sammenlignet med lenger sør i landet. Sitkagran er en fremmed art i Norge som kategoriseres til svært høy risiko som følge av at sitkagran viser tydelig spredning inn i kystlynghei som er en truet naturtype (Artsdatabanken). Men spredningsevnen avtar i nord, og vi har ikke den utvalgte naturtypen kystlynghei her i Troms. Spredning inn i åpne kulturpåvirkede og tørre arealer (f.eks. gamle beiter) og boreal hei kan lokalt være betydelig, men spredningsintensiteten er langt mindre i Nord-Norge enn på Vestlandet (Nygård et al. 1999).

Ut fra de erfaringene vi har fra eksisterende plantefelt av både sitka og norsk gran er det liten spredning i Troms. Vi vurderer at det vil være liten risiko for at utplantet sitkagran vil spre seg i Spansdalen i så stor grad at det medfører vesentlige skader på det biologiske mangfoldet her. Det er åpne arealer i nærområdet som vil være utsatt for eventuell spredning, men vi vurderer at intensiteten ikke vil være omfattende her så langt nord. Internkontroll med overvåking og fjerning av nye planter vil også være viktig her for å unngå uheldige konsekvenser av spredning.

Fylkesmannen i Troms er bevisst på at utplanting av utenlandske treslag kan få negative konsekvenser for landskapet som også er definert som en del av det biologiske mangfoldet. Vi vil imidlertid ikke legge vesentlig vekt på dette i denne saken fordi utplantingen vil få et lite omfang i areal i et stort landskapsrom. Det vil derfor i liten grad påvirke dette landskapsrommet. Vi legger også til grunn at det allerede eksisterer plantefelt i området som vil bli innlemmet i omsøkt nye felt. Det er positivt at avgrensningen av arealet som søkes for utplanting har en avrundet form som vil redusere kontrasten mot den naturlige skogen.

Vi har også vurdert hvilke økologiske konsekvenser utplanting kan få. Når det gjelder økologiske effekter av utplanting av fremmede treslag generelt er kunnskapsgrunnlaget mangelfullt. Ut fra det vi vet er endringer i mangfold av skoglevende organismer, karplanter, bunnfauna, insekter og fugler svakt negative og tenderer til å synke i bestander av fremmede treslag. Det er også påvist små forskjeller i jordsmonn. Undersøkelser av biomangfold (edderkopper, biller, moser, karplanter) i kystlynghei viser ingen negativ effekt på landskapsnivå, men en viss effekt på mindre skala – blant annet ved mindre forekomst av lyskrevende planter under sitkagrantrær enn furutrær.

Økologiske effekter av sitkagran på den stedege naturen kan være redusert antall arter av

karplanter. Det er ikke påvist forskjell i antall fuglearter. Det er ikke påvist vesentlige forskjeller mellom sitkagran og furubestand når det gjelder jordsmonn (www.artsdatabanken.no).

Naturmangfoldlovens § 7 sier at prinsippene i §§ 8 – 12 skal legges til grunn som retningslinjer når det fattes beslutninger som kan påvirke naturmangfold. Dette gjelder at kunnskapsgrunnlaget skal være godt nok til å fatte beslutningen, hvis ikke skal føre var prinsippet i § 9 legges til grunn. Påvirkningen av økosystemet skal vurderes ut fra den samlede belastningen som økosystemer er eller vil bli utsatt for § 10, kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver § 11 og det skal tas utgangspunkt i driftsmetoder, teknikk og lokalisering som begrenser skade på naturmangfoldet og gir de beste samfunnsmessige resultater § 12.

Kunnskapsgrunnlaget vurderes som godt nok til at vi vil vurdere at omsøkt utplanting ikke direkte vil berøre viktig biologisk mangfold vesentlig, og at det er liten risiko for spredning og negative konsekvenser knyttet til spredning. Kunnskapsgrunnlag knyttet til økologiske konsekvenser av utplantingen er mangelfull, men den kunnskapen som foreligger indikerer at det ikke er stor risiko for at utplantingen vil endre økosystemet. Vi vurderer derfor at kunnskapsgrunnlaget er godt nok til å fatte en beslutning her jfr naturmangfoldloven § 8 og vil ikke legge føre var prinsippet i § 9 til grunn.

Vi har også vurdert den samlede belastningen økosystemet her vil bli utsatt for hvis det gis tillatelse til utplanting i tråd med naturmangfoldloven § 10. Det er lite belastninger her fra før med spredt bebyggelse i et jordbrukslandskap med få tekniske inngrep utenom fylkesvegen. Som tidligere nevnt vil eksisterende plantefelt innlemmes i det omsøkte. På grunnlag av dette vurderer vi at omsøkt utplanting ikke vil medføre noen økt samlet belastning som påvirker økosystemet.

Siden det er liten risiko for skade på naturmangfoldet er det lite aktuelt å pålegge tiltakshaver å dekke kostnader ved å hindre, eller begrense skade på naturmangfoldet etter prinsippet i naturmangfoldloven § 11. For å unngå eller begrense skade på naturmangfoldet er det viktig at det undersøkes om sitkagran sprer seg ut fra plantefeltet etter at trærne har satt kongler. Hvis dette skjer bør de spredte trærne fjernes.

Skogfaglig vurdering

Fylkesmannens landbruksavdeling har ingen innvendinger mot at det blir gitt tillatelse til planting av sitka og lerk i det omsøkte området. Vi ser positivt på at man bygger opp skogressursene i fylket og tiltaket vil styrke næringsgrunnlaget på eiendommen.

Konklusjon:

Utplanting av sitkagran og lerk som omsøkt i Spansdalen vil påvirke det området der det plantes ut, men vil ikke berøre viktig biologisk mangfold. Det er liten risiko for spredning og risikoen reduseres hvis det stilles vilkår om at eventuell spredning skal overvåkes. Utplanting vil skje i et landskap med stor verdi, men siden omsøkt utplanting har lite omfang i areal vil landskapskarakteren i liten grad bli påvirket. Vi vurderer at utplanting som omsøkt i Spansdalen ikke i vesentlig grad vil påvirke naturmangfold, og at det derfor er grunnlag for å innvilge søknaden.

Med hilsen

Evy Jørgensen
kst. fylkesmiljøvernshjef

Berit Nergård Nyre
landbruksdirektør

Kopi til:

Lavangen kommune / Loabága suohkan Nessveien 7 9357 TENNEVOLL
WWF-Norge, Postboks 6784 St.Olavs Plass, 0130 Oslo
SABIMA, Pb 6784 St.Olavs plass, 0130 Oslo